

© Я. І. Сливка, М. В. Віраг, 2011

УДК: 616.1:314.4(477,87)

Я.І. СЛИВКА,¹ М.В. ВІРАГ

Ужгородський національний університет, медичний факультет, кафедра факультетської терапії,¹ кафедра соціальної медицини, гігієни з курсом історії медицини, Ужгород

РІВЕНЬ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ЗАКАРПАТТІ: АНАЛІЗ ПОШИРЕНOSTІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТА СМЕРТНОСТІ УПРОДОВЖ 2008-2010 РОКІВ

Проаналізовано динаміку показників захворюваності та поширеності серцево-судинних захворювань (ССЗ) та окремих їх нозологій за 2008-2010 роки серед мешканців Закарпатської області. Встановлено зниження захворюваності та зростання поширеності на серцево-судинні захворювання. Відзначено позитивну динаміку у випадках смертності населення від ССЗ з тенденцією до зниження. Зростання поширеності захворювань на ішемічну хворобу серця та артеріальну гіпертензію потребує ретельного дотримання тривалості проведення вторинної профілактики згідно з діючими протоколами.

Ключові слова. Серцево-судинні захворювання, ішемічна хвороба серця, артеріальна гіпертензія

Вступ. Серцево-судинні захворювання є нині однією з найбільших проблем сучасної медицини. Епідемія цих недуг приховує страшну загрозу здоров'ю і життю людей, адже визначає основну смертність населення і все частіше уражає людей молодого віку [1, 2, 4]. Сьогодні серцево-судинна патологія поширена серед близько 70% населення України, а в близько 60% випадків вона є причиною смерті, що значно вище, ніж у розвинених країнах. Останнім часом захворюваність на ішемічну хворобу серця в Україні зросла від 10 тис. до більш ніж 20 тис. осіб на 100 тис. населення, а хворих на артеріальну гіпертензію в Україні зареєстровано понад 5 млн. осіб (приблизно 10% населення України) [3,5]. Лікарі дуже стурбовані таким станом справ і вживають заходів щодо профілактики та ефективного лікування серцево-судинної патології.

Вивчивши структуру захворюваності, хворобливості та смертності населення від серцево-судинної патології, можна не тільки оцінити поширеність певних нозологій, стан ефективності їх лікування, але і правильно розробити систему підтримки лікарів та пацієнтів з боку правління, а також створити максимально оптимальні умови для здійснення профілактики розвитку певних захворювань та запровадження інформування населення про фактори ризику даної патології [2].

Мета дослідження. Визначити показники захворюваності, хворобливості та смертності серед всього населення, а також серед частки осіб працездатного віку на серцево-судинні захворювання загалом та по окремих їх нозологіях (ішемічна хвороба серця (ІХС), артеріальна гіпертензія (АГ) в Закарпатській області за період 2008-2010 років. Встановити тенденцію змін вищезгаданих показників.

Матеріали та методи. У ході дослідження були використані інформаційно-аналітичні звіти лікувально-профілактичних закладів, подані до Закарпатського обласного управління статистики.

Результати досліджень та їх обговорення. Результати аналізу показників захворюваності та поширеності ССЗ серед дорослого населення (рис. 1) свідчать, що захворюваність на ССЗ має чітку тенденцію до зниження за останні роки (8,4%) і коливається в межах 96,4 – 81,2 на 1000 дорослого населення за останні 3 роки. Поширеність ССЗ у Закарпатській області серед дорослого населення у 2009 р. збільшилась порівняно з 2008 р. на 3,6% (від 696,0 до 720,8 на 1000 населення), а в 2010 р. – на 2,4 % (від 696,0 до 712,9 на 1000 населення). Зростання поширеності ССЗ серед населення можна зрозуміти, якщо прийняти до уваги демографічні показники (старіння населення і демографічне навантаження), розповсюдженість факторів ризику, а також більш активне виявлення хворих на ішемічну хворобу серця (ІХС) і особливо з артеріальною гіпертензією (АГ), у зв'язку з впровадженням Національної програми профілактики і лікування АГ.

За останні 3 роки відзначено певну позитивну динаміку у випадках смертності населення від ССЗ з тенденцією до її зниження (рис. 2), як серед усього дорослого населення (на 6,2 на 10 тис. населення), так і серед осіб працездатного віку (на 2,1 на 10 тис. населення), хоча смертність серед усього дорослого населення залишається ще високою – 86,7–80,5 на 10 тис. населення (2008 і 2010 роки відповідно). Такі показники смертності на ССЗ у дорослого населення можуть свідчити про недостатню тривалість вторинної профілактики. У загальній структурі смертності країн Європи та Північної Америки питома вага серцево-судинних захворювань становить 40-50 %, в Україні – більш як 60 %.

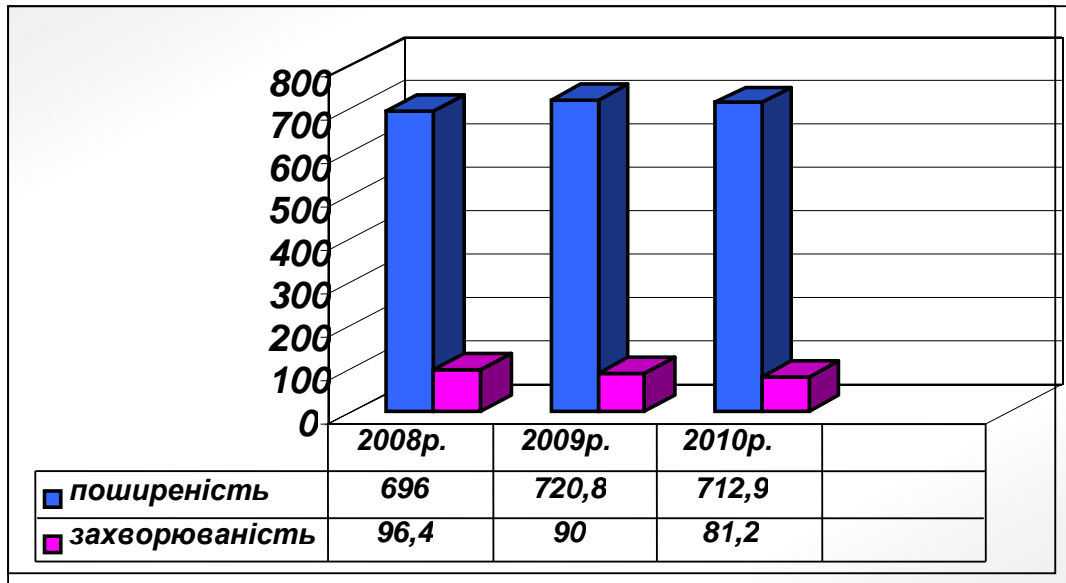

Рис.1. Поширеність та захворюваність ССЗ на 1 тис. населення.

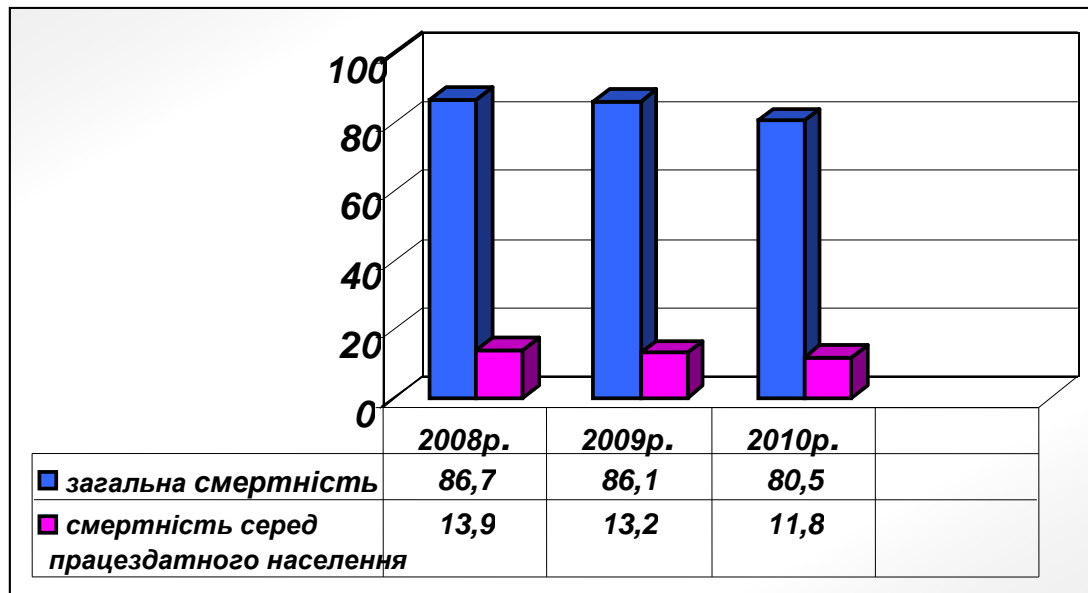

Рис. 2. Смертність від серцево-судинних захворювань на 10 тис. населення.

Вагоме збільшення розповсюдження хвороб крові може бути пов'язане з забрудненим довкіллям. Зростання кількості хвороб системи кровообігу обумовлене такими хворобами (рис. 3), як гіпертонічна, збільшення якої у 2010 році відбулося на 5,6 на 1000 населення, ішемічна хвороба серця – на 4,5 на 1000 населення порівняно з 2008 р. Тут має місце вплив соціально-економічних чинників. Структура ССЗ на Закарпатті за 3-річний період змінилась (рис. 4) у зв'язку із зниженням захворюваності ІХС (на 7,9 на 1000 населення) у 2010 році. При оцінці захворюваності на АГ ми бачимо незначне зниження рівня захворюваності у 2009 році на 11,6 на 1000 населення і зростання її у 2010

році на 17,2 на 1000 населення порівняно з 2008 р. і 2009 р. відповідно.

Аналізуючи показник смертності населення від АГ (рис. 5) можемо сказати, що смертність дорослого населення від АГ має тенденцію до зниження з 0,8 на 10 тис. населення у 2008 р. до 0,3 на 10 тис. населення у 2010 р., аналогічна ситуація і з працездатним населенням, де рівень смертності за 3 роки знизився на 8,1 на 10 тис. населення. Вивчаючи рівень смертності від ІХС відзначаємо збільшення смертності серед працездатного населення у 2010 р. на 2,7 на 10 тис. осіб. А ось смертність серед дорослого населення приблизно однакова за 3 роки і становить у межах 4,5 – 4,7 на 10 тис. населення (2008 – 2010 рр.).

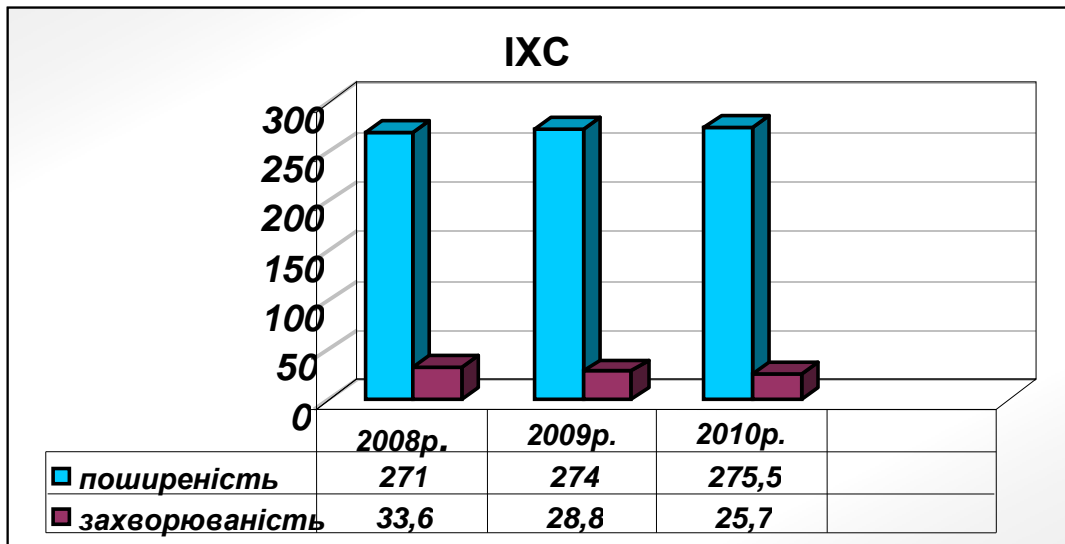

Рис. 3. Поширеність і захворюваність ІХС на 1 тис. дорослого населення.

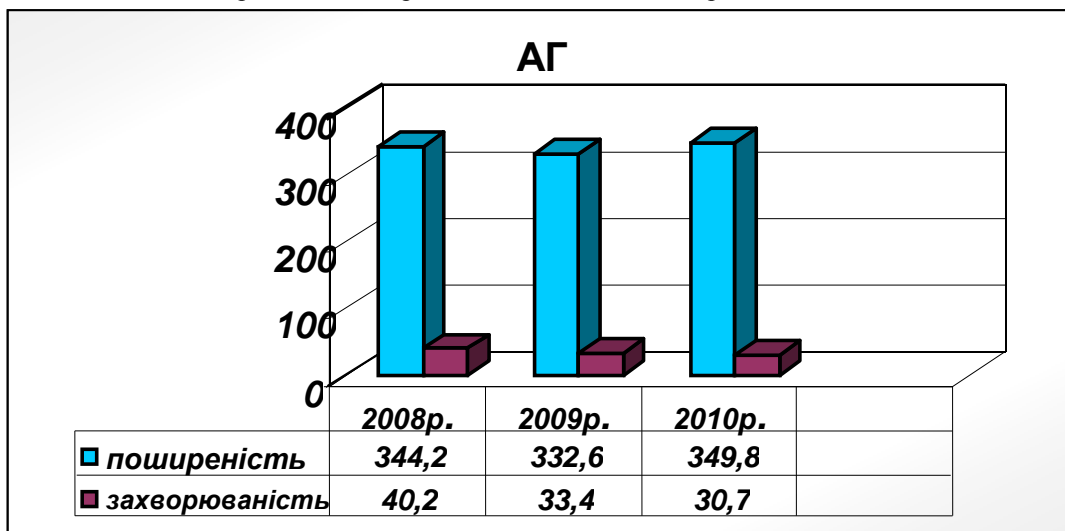

Рис. 4. Поширеність і захворюваність АГ на 1 тис. дорослого населення.

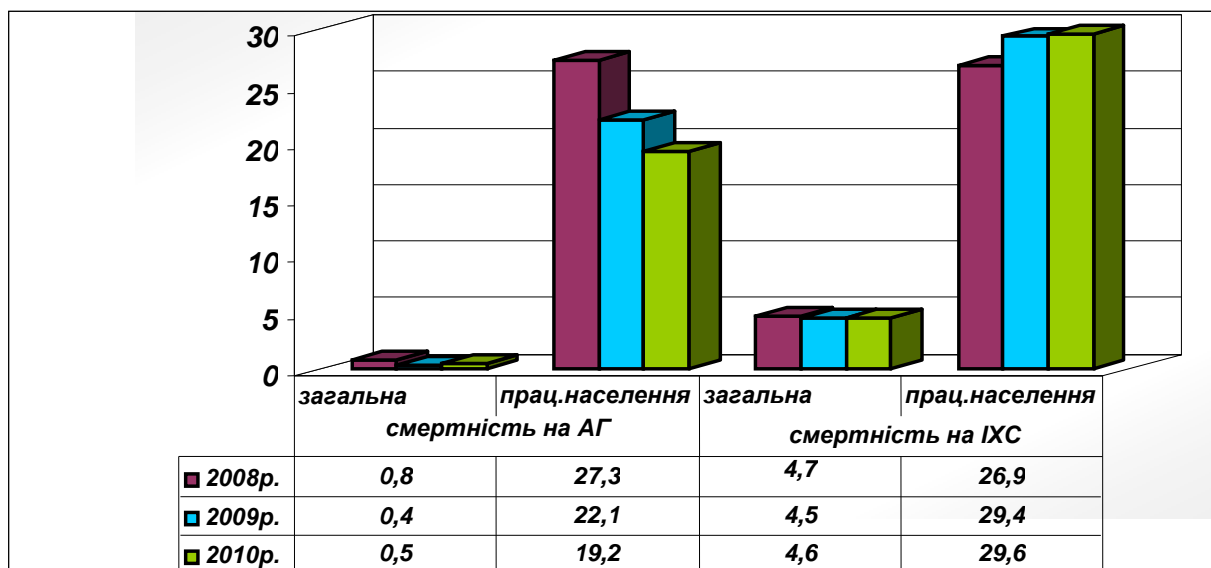

Рис. 5. Рівень смертності населення від АГ та ІХС на 10 тис. населення.

Висновки. З урахуванням вищевикладеного, проаналізувавши та співставивши дані ми встановили: що з 2008 по 2010 роки:

1. Хворобливість у Закарпатській області на серцево-судинні захворювання зросла на 3,6% у 2009р. і 2,4% у 2010р., поряд з цим зменшилася захворюваність на 8,4% з коливанням в окремі роки.

2. Дещо зменшилася смертність серед всього населення (на 6,2 на 10 тис. населення) та серед осіб працездатного віку (на 2,1 на 10 тис. населення). Високий рівень смертності від серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань зумовлений:

– недостатністю виявлення хвороб на ранніх доклінічних стадіях;

– недостатньою інформованістю населення про чинники ризику та можливість запобігання серцево-судинним і судинно-мозковим захворюванням.

3. Можемо говорити про позитивну динаміку боротьби з серцево-судинними захворюваннями у плані лікування, проте негативну у плані профілактики.

4. Упродовж 2008-2010 років простежуються значно більші показники хворобливості,

захворюваності, смертності серед всього населення та осіб працездатного віку на АГ по відношенню до ІХС.

5. Отже, серцево-судинні захворювання є соціальною проблемою, для розв'язання якої необхідна державна підтримка, координація зусиль усіх центральних та місцевих органів виконавчої влади.

Перспективи подальших розробок.

1. Проводити епідеміологічні дослідження в різних статевих-вікових сільських та міських популяціях з метою визначення дійсних значень показників поширеності, захворюваності та смертності від серцево-судинних захворювань.

2. Дослідити основні чинники ризику серцево-судинних захворювань і на їх основі розробити систему прогнозування вірогідності виникнення серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань у Західному регіоні України.

3. Проаналізувати рівень надання медичної допомоги хворим на артеріальну гіпертензію і ішемічну хворобу серця із теоретичною профілактичною стратегією на всіх етапах надання лікувальної допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Диагностика и коррекция нарушений липидного обмена с целью профилактики и лечения атеросклероза. Комитет экспертов ВНОК // Кардиоваскулярная терапия и профилактика. — 2004. — № 2. — С. 35.
2. Дисліпідемії: діагностика, профілактика та лікування: методичні рекомендації робочої групи з проблем атеросклерозу та хронічних форм ІХС та робочої групи з проблем металічного синдрому, діабету та серцево-судинних захворювань / Українське наукове товариство кардіологів. — К., 2007. — С. 3.
3. Клименко В.І. Аналіз стану здоров'я України за 1985—2005 роки. Місце хвороб системи кровообігу / В.І. Клименко // Архів клінічної медицини. — 2007. — № 2. — С. 4—6.
4. Клименко В.І. Збереження психічного здоров'я нації — основа профілактики хвороб системи кровообігу / В.І. Клименко // Україна. Здоров'я нації. — 2008. — №1(5). — С.19—22.
5. Коваленко В. М. Атеросклероз і асоційовані з ним хвороби внутрішніх органів: загальна стратегія профілактики та етапність спеціалізованого лікування / В. М. Коваленко // Укр. кардіол. журнал. — 2007. — № 5. — С. 8—9.

YA.I. SLYVKA, M.V.VIRAG

Uzhgorod National University, Medical Faculty, Department of Faculty Therapy, Department of Social Medicine, Hygiene with the Course of History of Medicine, Uzhgorod

CURRENT LEVEL OF CARDIOVASCULAR DISEASES IN TRANSCARPATIA: ANALYSIS OF PREVALENCE, MORBIDITY AND MORTALITY AS FOR 2008-2010 YEARS.

The dynamics of cardiovascular diseases prevalence and morbidity was studied among the inhabitants of Transcarpathia during the 2008-2010 years. It was found the reducing of morbidity and increasing of prevalence of cardio – vascular diseases. It was found a positive trend in cases of mortality from cardio – vascular diseases with its tendency to decrease. The increasing of the prevalence of coronary heart disease and hypertension requires careful adherence to the duration of secondary prophylaxis in accordance with existing protocols.

Key words: cardiovascular disease, coronary heart disease, hypertension

Стаття надійшла до редакції: 2.06.2011 р.